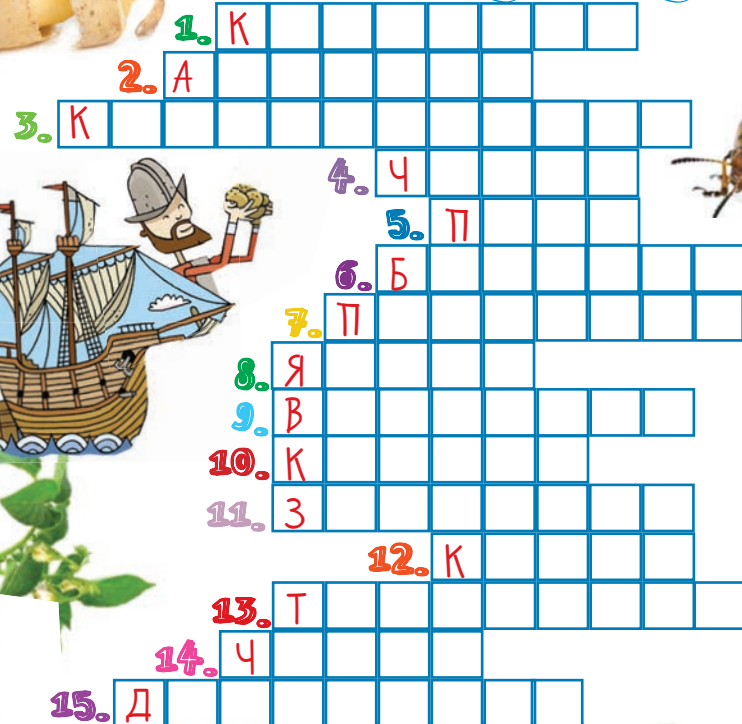

Кросворд від картопельки

1. Об'єкт нашого дослідження.
2. Батьківщина картоплі.
3. Жук – диверсант.
4. Сушена картопля на її батьківщині.
5. Так картоплю називали індіанці.
6. Вони придумали картоплю „фрі“.
7. Він відкрив картоплю втретє.
8. Отруйна частина куща картоплі.
9. Українська народна страва з картоплею.
10. Нею прикрашали себе королі.
11. Найкорисніша картопля.
12. Елемент, потрібний для роботи серця.
13. Так картоплю називали італійці.
14. Найшкідливіший продукт з картоплі.
15. Сьогодні ти виступав у ролі...

ЯК ЦЕ БУЛО?

Ми – юні дослідники школи № 24 м. Львова. Говорити про картоплю ми почали ще у 1 класі. Ми принесли бульби до школи, роздивлялися їх, описували, складали речення про картоплю, рахували її, порівнювали бульби за розміром і формою, розрізали, нюхали та куштували. Потім віднесли до шкільної їдальні, і нам приготували смачненьке пюре. Ми навчилися читати нові слова, складати речення, довідалися, що роблять з картоплі. У 3 класі ми вивчали історію картоплі, збирали матеріали про неї, писали казки, провели „Свято Печеної Картоплі“. Ми презентували страви з бараболі, які приготували самі або разом з батьками. Було дуже смачно, весело та цікаво. У роботі над проектом нам допомогли статті з нашого улюбленого журналу „Колосок“.

Керівник проекту та автор газети – Гальвіцька Олена Леонідівна.

Передплатний індекс 89454

Головний редактор:

Дарія Біда, тел.:(032) 236-71-24,
e-mail: dabida@mis.lviv.ua
Дизайн і верстка: Каріне Мкртчян-Адамян

Підписано до друку 22.11.16,
формат 60x84/8.
Друк офсетний. Наклад 12 000 прим.
Адреса редакції: 79038, м. Львів,
а/с 9838. Надруковано в друкарні
ТОВ „Видавничий дім „УКРПОЛ“.

Юний детектив

(твое ім'я та прізвище)

№32/2016
ГРУДЕНЬ

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ТЕМАТИЧНА ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ РОЗУМНИКІВ І РОЗУМНИЦЬ

ЗНАЙОМА НЕЗНАЙОМКА

Подорожуючи сторінками улюбленої газети „Колосочок“, ви вже побували астрономами, ботаніками, екологами, мандрівниками, геологами, винахідниками, орнітологами, дослідниками. А сьогодні ми – детективи! Наша загадкова гостя добре всім відома. Ця заокеанська принцеса так давно мешкає поруч, що, здається, вона завжди була у нашому раціоні. Відгадайте, хто ж вона!

ПІДКАЗКА 1. Місце народження – Південна Америка. Вік – 8 тисяч років. Індіанці називали її „папа“, іспанці – „земляним горіхом“, французи – „земляним яблуком“, німці – „земляною грушею“, італійці – „тартуфоло“.

ПІДКАЗКА 2. Її відкривали тричі.

ПІДКАЗКА 3. Квітами цього овочу прикрашали себе королі та королеви.

ПІДКАЗКА 4. Разом з нашою героїнею з Америки прибув жук-диверсант.

ПІДКАЗКА 5. У Франції вона здобула популярність завдяки агроному та фармацевту Антуану Огюсту Пармантьє.

ПІДКАЗКА 6. Цей овоч – герой багатьох натюрмортів, йому ставлять пам'ятники, відкривають музеї по всьому світі.

Хто вона? І не вродлива,
Аж ніяк не показна,
Та сказати справедливо –
Вельми корисна вона!

І про це вже кожен знає,
Хоч не все перелічу,
Що без неї не буває
Ані супу, ні борщу.

Мене варять, мене труть,
Пироги з мене печуть.
Відгадайте, хто ж я є?
Як звучить ім'я моє?

Що копали із землі,
Смажили, варили,
Ще й у попелі пекли,
Їли і хвалили?

ВИ ЗДОГАДАЛИСЬ, ЩО ЦЕ – КАРТОПЛЯ!

Картопля, картопелька, бульба, крумпля, бараболя, мандибурка, бенц, ріпа – як тільки її не називають. Печена, варена, смажена, у борщі, у салатах, у варениках. Нам важко повірити, що вона – чужоземка. 400 років тому картоплю до нас привезли з далекої „холодної країни” (так називають Чилі індіанці).

ТРИ ВІДКРИТТЯ КАРТОПЛІ

Високо в горах індіанці знайшли рослину з гіркими на смак „ягодами” і на гілках, і на корінні. Вони назвали її „папа”. Промерзла папа втрачала свій неприємний гіркий смак, тому індіанці заморожували бульби, одігрівали їх, обдирали шкірку і їли. Цю нову їжу назвали чуньо. Чуньо рятувала індіанців від голодної смерті у неврожайні роки. Саме вони відкрили картоплю **вперше**.

Вдруге картоплю відкрили іспанці. У 1536 році в індіанському селищі Сороката з'явилися іспанські розвідники. Побачивши озброєних чужинців, індіанці втекли, а у покинутих житлах солдати знайшли кукурудзу, квасолю та новий овоч, схожий на земляні гриби – трюфелі. Так вони і назвали картоплю. Заморський овоч оголосили „чортовим яблуком”, бо люди часто труїлися зеленими плодами картоплі. Її заборонили садити та вживати у їжу.

Втретє картоплю відкрив французький агроном та фармацевт Антуан Огюст Пармантьє. Він довів, що бульби картоплі поживні і дуже смачні, а її зелені ягоди вживати у їжу не можна. Наполегливий картоплелюб зацікавив заморською квіткою саму королеву, і французька правителька

Марія-Антуанетта з'явилась на балу у сукні, оздобленій квітами картоплі. Придворні були у захваті! А от селян довелося привчати до цієї культури хитрістю. Коли картопля дозрівала, навколо полів ставили охорону. Думаючи, що охороняють щось цінне, селяни нишком викопували картоплю, варили її і їли.

КАРТОПЛЯ В УКРАЇНІ

В Україні селяни теж не відразу зрозуміли, яку частину картоплі вживати у їжу. Дехто пробував їсти її зелені отруйні ягоди, що спричиняло тяжкі отруєння. Селяни відмовлялися садити картоплю, зчиняли „картопляні” бунти! Та минув час, і всі зрозуміли, яка то смакота – картопелька!

ДИВЕРСАНТ ІЗ ШТАТУ КОЛОРАДО

Колорадський жук не зміг розлучитися зі своєю улюбленою їжею. Разом із картоплею він прибув із Америки до Європи. Тут у нього не виявилося природних ворогів, і він швидко розмножився. З тих пір фермери воюють з непроханим гостем, який пожирає картопляні насадження. Колорадський жук ще й неабиякий хитрун: у хвилину небезпеки він падає на землю й прикидається мертвим.

КАРТОПЛЯНІ ЦІКАВИНКИ

🍷 картоплі виробляють крохмаль.

🍷 Картопля містить солі Калію, необхідні для роботи нашого серця. Найбільше корисного елемента – під шкіркою. Ось чому молода картопля, запечена „в мундирі”, – найкорисніша страва з картоплі.

🍷 Картопля – перший продукт, який вдалося виростити у космосі. У 1995 році на космічному кораблі „Колумбія” з'явилися перші „космічні” паростки картоплі.

🍷 Картоплю „фрі” придумали бельгійці. Якось на свята не вдалося наловити риби, і її вирішили замінити шматочками картоплі, засмаженими в олії.

🍷 У календарі інків була цікава одиниця виміру: час, за який варилася картопля – це приблизно 1 година. Переконайся!

ОБЕРЕЖНО, ЧІПСИ!

Чому чіпси називають шкідливою для здоров'я їжею? Вони ж з картоплі! Справа в тому, що картопля містить багато крохмалю. При швидкому нагріванні з крохмалю утворюється акриламід – дуже небезпечна отрута. Вона є не лише в чіпсах, але й в інших продуктах, які швидко нагрівають і смажать, наприклад, у горішках та сухариках. А ще у чіпси додають барвники, підсилювачі смаку, ароматизатори. Інколи цих добавок більше за масою, ніж самої картоплі!

